

Panun pakinoita

KIRJALLISUUSVIKKONA vietetään tätä kuuluvaa viikkoa. Omistakkaamme siis muutama sana hyvälle ystävälle, Kirjalle, tuolle pyyteettömälle ystävälle, joka jokaiselle meistä on tehnyt hyviä palveluksia, sellaisiaakin, joihin oikeastaan vain kirja, aina antavana, ei mitään pyytävänä ystävänä on pystynyt.

Kirjoja on aina ollut josjonkinlaisia ja koska kirjoja nykyisin on sadointuhansin enemmän kuin sanokaamme nyt vaikka vain 50 vuotta sitten, on laatuvalikoimakin sitä runsaampi. Kirjan käyttäjiä on samoin ollut monenlaisia. Oikeat kirjanystävät noudattaa kuitenkin käyttäytymisessään melkein aina samoja pääperiaatteita. He huolehtivat kirjastaan niin kuin elävästä olennosta, lapsesta tai koirasta (esim. kirjailija Matti Hälli kirjallista kuuluisuuttaan kohti astelevasta koirastaan, tuli vain mieleen). Olkoon kirja sitten minkäläaatuinen hyvänsä, se on luotu painomusteen kirastuessa niin, että pysyäkseen kunnossa, se tarvitsee hellyyttä.

Eräs kunnianarvoisa vanha ystäväni, jota tänä samana päivänä kun tätä kirjoitan olen paljonkin muistellut, on kirjoittanut eräässä jokin vuosi sitten ilmestyneessä "kirjassa kirjasta" moninaisia ohjeita meille kaikille, jotka kirjoista pidämme. Muistan kirjoittaneeni noista ohjeista silloin sinimusteella prääntätyä kortin kasvavan perheeni aina vaarin otettavaksi ja tarkoitukseni on tehdä siitä vielä oikeakunnon "huoneentaulu", jota ei voi olla huomaamatta, lapsi eikä ai-

kuinen. Noihin ohjeisiin sisältyy mm. se, että kirjaa ei koskaan saa jättää avattuna alasuin pöydälle paremmin kuin muuallekaan. Siihen ei saa tehdä merkintöjä, ei lyijy- paremmin kuin muillakaan kynillä ellei se satu olemaan ikimösa kirja, johon havainto- tai opiskelutarkoituksessa jotta kirjoittaa. Kirjaa ei myöskään aiheettomasti pidä jättää vetelehtimään minne hyvänsä, vaan on se käytön jälkeen tuikattava takaisin paikalleen kirjajhylyssä.

Selviä juttuja, naurahtaa joku. Niinpä vain, mutta kuinka mahdollisesti niitä rikotakaan. Katselkaapa vain muutamana päivänä perheessänne kirjan osaksi tulevaa kohtelua. Sillon huomaatte, että tarvitaan aivan tätäkin selvempien ohjeiden tehostamisviikkoa. Lapset lukevat läksyjään (tai romaaneja, jotka harvoin ovat omia) voileipä kädessä tai peukalo muuten rasvassa, noessa, pihamurassa tai muussa kurassa. Koululainen tulee koulusta ja viskaa lauantain kunniaksi kirjapinkkinsa huithait ympäri sohvanmurkkia. Niissä saat- taan olla jo ennestäänkin melkoisia kolhuja, jonkun salapoluisin väittämän mukaan suorastaan tappelun jälkiä (mutta sillehän ei mahda mitään, arvelevat poikalapset). On monenlaista, johon kirjaa ei saa käyttää, tässä mainitsemattomista mm. lapsen piiskaus, olkoonkin, että kirja siihen tarkoitukseen vaikuttaa kuin luodulta. Jos ei tieto mene päähän viimeistään pääpäästä pönttämällä, niin en minä usko sen menevän toisestakaan

päästä päästelemällä!

Kirjaa ei pitäisi koskaan lainata, mutta sitä nyt ei taida päästä mihinkään. Kuitenkin on kirjoittamaton gentlemannisääntö, että kenelläkään ei ole oikeutta loukkaantua, jos toinen ei lainaa hänelle kirjaansa. Sitä varten ovat kirjastot, jos ei kukkaro kestä kirjakauppaa, Erinomainen tapa on merkitä, jos kerran lainaa, joka men lainattu kirja, lainaajan nimi ja osoite, vaikka hän olisi tuttukin, lainausviikkoon. Ihmisen pää ei ole moisia muistamisia varten. Ja lainattua kirjaa on kohdeltava kuin kunnianvierasta, niin ettei se jäsi viimeiseksi siitä perheestä (tai kirjastosta) ja ettei lainan antaja voisi sen lehdiltä lukea koko viikkonne ruokalistaa ja -sivistystasoanne.

Muistui mieleen, vaikka se nyt on asia erikseen, se muuan tunnettu kirjailija, joka lahjoitti teoksensa erälle tuttavalleen ja varusti lahjan vielä kirjoituksellaankin. Hyvin pian tämän jälkeen löysi hän aivan sattumalta vanhojen kirjojen kaupasta oman kirjansa ja siinä juuri äskeisen omistuskirjoituksensa. Hän osti kirjansa tästä antikvariaatista, varusti sen uudella omistuskirjoituksella (vaikka en muista kuinka pikkisellä) ja lähetti ystävällisesti hymyillen sen tuolle tuttavalleen "kirjanystäväille".

Toivottavasti ei kukaan meistä joudu moiseen pinteeseen, vaan oppii jo vähemmästäkin. Luetaan siis ahkerasti tällä viikolla, mutta katsotaan hieman, mitä luetaan. Sillä ei kaikki ole kultaa, mikä kiittää.

Panun